

TRƯỜNG ĐẠI HỌC HỒNG ĐỨC  
**KHOA KHOA HỌC XÃ HỘI**

ĐỀ CƯƠNG HỌC PHẦN  
**TIẾNG VIỆT VÀ NHÀ TRƯỜNG**

**1. Thông tin về giảng viên biên soạn đề cương**

**\* Giảng viên 1**

- Họ và tên: Phạm Thị Anh
- Học hàm, học vị: Tiến sĩ
- Thời gian làm việc: Các ngày trong tuần (từ 8h00 đến 11h00)
- Địa điểm làm việc: Khoa GDMN, Trường ĐH Hồng Đức.
- Địa chỉ liên hệ: Bộ môn Giáo dục Ngôn ngữ, Khoa Giáo dục Mầm non, Trường ĐH Hồng Đức.
- Điện thoại: 0914.336.316
- Email: vananh67.khxx@gmail.com
- Các hướng nghiên cứu chính:  
Tiếng Việt; Làm văn; Đọc hiểu; Dạy học tiếng Việt theo quan điểm giao tiếp;  
Dạy học tiếng Việt theo định hướng phát triển năng lực người học...

**\* Giảng viên 2**

- Họ và tên: Lê Thị Phương
- Học hàm, học vị: PGS. Tiến sĩ
- Mobile: 0915. 831.971
- Email: lethiphuong@hdu.ed.com

**2. Thông tin chung về học phần**

- Tên môn học: *Tiếng Việt và Nhà trường*
- Mã môn học:
- Môn học: - bắt buộc:
- Số tín chỉ: 2
- Giờ tín chỉ đối với các hoạt động:
  - + Lý thuyết, bài tập: 18
  - + Thực hành: 8
  - + Thảo luận: 12
  - + Tự học: 90
  - + Kiểm tra thường xuyên: 2
  - + Kiểm tra giữa kỳ (tiểu luận): 2
  - + Kiểm tra cuối kỳ:

- Địa chỉ các khoa/ bộ môn phụ trách môn học: Bộ môn Lý luận văn học và Phương pháp dạy học Bộ môn văn – tiếng Việt, P.322. Nhà A6, CS chính, Trường ĐH Hồng Đức.

**3. Mục tiêu và chuẩn đầu ra của học phần**

**3.1. Mục tiêu của học phần**

- *Kiến thức*: Học phần hướng tới những mục tiêu sau:
  - + Người học có được những kiến thức cơ bản và hệ thống về tiếng Việt : đặc điểm loại hình tiếng Việt ; tiếng Việt qua các thời kì ; các đơn vị của tiếng Việt từ ngữ âm đến ngữ dụng học.
  - + Người học có được những kiến thức cơ bản và hệ thống về tiếng Việt trong nhà trường ; sự phân bố nội dung kiến thức của từng đơn vị tiếng Việt trong từng cấp học ; tính liên thông của các đơn vị kiến thức tiếng Việt ở từng cấp học, lớp học.
  - + Người học có được những kiến thức cơ bản và hệ thống về nguyên tắc xây dựng chương trình tiếng Việt ở từng cấp học, lớp học ; phương pháp tiếp cận các đơn

vị kiến thức tiếng Việt; cách thức, biện pháp dạy học từng bài học cụ thể trong chương trình tiếng Việt ở phổ thông.

- *Kỹ năng:*

+ Người học có được kỹ năng nghiên cứu và giảng dạy tiếng Việt trong nhà trường.

+ Người học có được kỹ năng tiếp cận chương trình tiếng Việt trong mối quan hệ với các phân môn khác, đặc biệt là Làm văn và Đọc hiểu.

- *Thái độ:*

+ Thấy được vai trò quan trọng của việc nghiên cứu và dạy học tiếng Việt ở trường phổ thông.

+ Có ý thức trân trọng, giữ gìn và phát huy vẻ đẹp của tiếng Việt.

### **3.2. Chuẩn đầu ra của học phần**

Sau khi học xong học phần, học viên đạt được các tiêu chuẩn sau đây:

- *Kiến thức:* Năm vững được những vấn đề cơ bản về tiếng Việt; các hợp phần tiếng Việt được giới thiệu và giảng dạy trong chương trình; sách giáo khoa phổ thông; cách xây dựng chương trình tiếng Việt; cách thức tiếp cận các đơn vị kiến thức về tiếng Việt ở nhà trường phổ thông; mối quan hệ giữa tiếng Việt với các phân môn khác; nhận biết được đối tượng, mục đích và nhiệm vụ của việc nghiên cứu và giảng dạy tiếng Việt trong nhà trường.

- *Kỹ năng:* Có tư duy phân biện và khả năng độc lập nghiên cứu về tiếng Việt, phương pháp dạy học tiếng Việt; có các kỹ năng về cách tiếp cận chương trình tiếng Việt; kỹ năng vận dụng các tri thức tiếng Việt trong hoạt động dạy học và giao tiếp.

- *Thái độ*

Có nhận thức đúng đắn và tích cực, sáng tạo trong việc phát hiện và giải quyết các vấn đề có liên quan đến nội dung chương trình tiếng Việt ở phổ thông.

### **4. Tóm tắt nội dung học phần**

Dạy học tiếng Việt và nhà trường nghiên cứu những vấn đề cơ bản về tiếng Việt: đặc điểm, chức năng, sự phát triển của tiếng Việt, mối quan hệ giữa tiếng Việt với các môn học khác. Trên cơ sở đó, học phần cung cấp cho người học về nội dung chương trình tiếng Việt ở sách giáo khoa Ngữ văn hiện nay, mối quan hệ, liên hệ giữa những đơn vị kiến thức tiếng Việt và định hướng cách tiếp cận giảng dạy nhưng nội dung tri thức này ở trường phổ thông

### **5. Nội dung chi tiết học phần**

#### **5.1. Nội dung cốt lõi**

- Những vấn đề chung về tiếng Việt, mục tiêu của việc dạy học tiếng Việt

+ Những vấn đề chung về tiếng Việt (đặc điểm, vị trí)

+ Mục tiêu của việc dạy học tiếng Việt trong nhà trường.

+ Tiếng Việt trong nhà trường qua các thời kì

- Tổng quan về chương trình tiếng Việt ở các cấp học

+ Tiếng Việt ở Tiểu học

+ Tiếng Việt ở THCS

+ Tiếng Việt ở THPT.

- Sự phối hợp đồng bộ trong dạy học tiếng Việt với các phân môn khác

+ Tiếng Việt với Đọc hiểu

+ Tiếng Việt với Làm văn

#### **5.2. Nội dung chi tiết**

### **Chương 1:**

### **Đặc điểm, chức năng của tiếng Việt**

- 1.1. Đặc điểm của tiếng Việt
  - Âm tiết tính
  - Hiện tượng không biến hình từ
  - Phương thức ngữ pháp
- 1.2. Chức năng của tiếng Việt
  - Công cụ giao tiếp
  - Công cụ tư duy
- 1.3. Tiếng Việt trong các thời kì lịch sử

### **Chương 2:**

#### **Mục tiêu của việc dạy tiếng Việt trong nhà trường phổ thông**

- 2.1. Mục tiêu về nhận thức
- 2.2. Mục tiêu về kỹ năng
- 2.3. Mục tiêu về tinh thần, thái độ,

### **Chương 3:**

#### **Tổng quan về chương trình tiếng Việt ở các cấp học**

- 3.1. Chương trình tiếng Việt ở Tiểu học
  - Nội dung chương trình tiếng Việt ở Tiểu học
  - Phương pháp dạy học tiếng Việt ở Tiểu học
- 3.2. Chương trình tiếng Việt ở THCS
  - Những vấn đề về từ ngữ
  - Những vấn đề về ngữ pháp
  - Những vấn đề về phong cách học
  - Những vấn đề về hoạt động giao tiếp ngôn ngữ
- 3.3. Chương trình tiếng Việt ở THPT
  - Nội dung phần từ ngữ và các biện pháp tu từ
  - Nội dung phần ngữ pháp
  - Nội dung phần Các phong cách chức năng ngôn ngữ
  - Nội dung phần Hoạt động giao tiếp ngôn ngữ

### **Chương 4:**

#### **Sự phối hợp đồng bộ, tích hợp trong dạy học tiếng Việt**

- 4.1. Tích hợp trong lĩnh vực ngành Ngữ văn
  - Quan điểm tích hợp
  - Tích hợp với Đọc hiểu
  - Tích hợp với Làm văn
- 4.2. Phối hợp với các môn học và hoạt động khác trong dạy học tiếng Việt
  - Phối tích hợp với các môn học khác
  - Phối tích hợp với các hoạt động trong giờ dạy tiếng Việt

### **6. Lịch trình và hình thức tổ chức dạy học**

Nội dung	Hình thức tổ chức dạy và học				Tổng
	Lý thuyết, Bài tập	Thực hành – Thực tập	Thảo luận nhóm/lớp	Tự học, tự nghiên cứu	
<b>1. Đặc điểm, chức năng của tiếng Việt</b> 1.1. Đặc điểm - Âm tiết tính - Hiện tượng không biến hình	3		2		

<p>từ</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Phương thức ngữ pháp</li> </ul> <p>1.2. Chức năng của tiếng Việt</p> <p>1.3. Tiếng Việt qua các thời kì</p>					
<p><b>2. Mục tiêu của việc dạy tiếng Việt trong nhà trường phổ thông</b></p> <p>2.1. Mục tiêu về nhận thức</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Hình thành và nâng cao kiến thức về ngôn ngữ nói chung, tiếng Việt nói riêng</li> <li>- Hình thành và nâng cao những tri thức về tiếng Việt và nhà trường.</li> </ul> <p>2.2. Mục tiêu về kĩ năng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kĩ năng nghiên cứu và giảng dạy tiếng Việt trong nhà trường.</li> <li>- Kĩ năng tiếp cận chương trình tiếng Việt trong mối quan hệ với các phân môn khác, đặc biệt là Làm văn và Đọc hiểu.</li> </ul> <p>2.3. Mục tiêu về thái độ</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ý thức được vai trò quan trọng của việc nghiên cứu và dạy học tiếng Việt ở trường phổ thông.</li> <li>- Có ý thức trân trọng, giữ gìn và phát huy vẻ đẹp của tiếng Việt.</li> </ul>	5	4	4		
<p><b>3. Tổng quan về chương trình tiếng Việt ở các cấp học</b></p> <p>3.1. Tiếng Việt ở Tiểu học</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nội dung chương trình tiếng Việt ở Tiểu học.</li> <li>- Phwong pháp tiếp cận các đơn vị kiến thức tiếng Việt</li> </ul> <p>3.2. Tiếng Việt ở THCS</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Những vấn đề từ ngữ</li> <li>- Những vấn đề về ngữ pháp</li> <li>- Những vấn đề về phong cách học</li> <li>- Những vấn đề về hoạt động giao tiếp ngôn ngữ.</li> </ul> <p>3.3. Tiếng Việt ở THPT</p>	7	4	6		....

- Nội dung phân từ ngữ và từ ngữ nghĩa - Nội dung phân câu - Nội dung phân phong cách chức năng ngôn ngữ - Nội dung phân Hoạt động giao tiếp ngôn ngữ					
<b>4. Sự phối hợp đồng bộ, tích hợp trong dạy học tiếng Việt</b> 4.1. Tích hợp trong lĩnh vực ngành Ngữ văn - Tích hợp với Làm văn - Tích hợp với Đọc hiểu 4.2. Phối hợp với các môn học và hoạt động khác trong dạy học tiếng Việt - Phối tích hợp với các môn học khác: Lịch sử, Địa lý, Giáo dục Công dân... - Phối tích hợp các hoạt động trong giờ tiếng Việt: hoạt động hình thành kiến thức lý thuyết; hoạt động thực hành- luyện tập...	3	2	2		
<b>Tổng</b>	<b>18</b>	<b>10</b>	<b>14</b>		

## 7. Học liệu

### 7.1. Học liệu bắt buộc:

1. Lê A, Nguyễn Quang Ninh, Bùi Minh Toán (1996), *Phương pháp dạy học Tiếng Việt*, NXB Giáo dục, Hà Nội.

2. Bùi Minh Toán (2002), *Tiếng Việt ở THPT*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

### 7.2. Học liệu tham khảo thêm

1. Đỗ Hữu Châu (2002), *Đại cương ngôn ngữ học*, tập 1,2, NXB Giáo dục, Hà Nội.

2. Phạm Minh Hạc (chủ biên) (1997), *Tâm lí học*, NXB Giáo dục, Hà Nội.

3. Cao Xuân Hạo (2000), *Tiếng Việt: Một số vấn đề ngữ âm, ngữ pháp, ngữ nghĩa*, NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội.

4. Cao Đức Tiên, Nguyễn Quang Ninh (1993) *Tiếng Việt và phương pháp phát triển lời nói cho trẻ*, NXB Giáo dục, Hà Nội.

## 8. Hình thức kiểm tra - đánh giá kết quả học tập học phần

### 8.1. Kiểm tra - đánh giá thường xuyên

- Tỷ lệ điểm: 30%

- Mục đích: Đánh giá khả năng nắm bắt kiến thức và ý thức thái độ của học viên đối với môn học.

- Yêu cầu: Học viên tham gia đầy đủ các buổi học, chuẩn bị tốt các nội dung thảo luận, bài tập và tự học.

- Hình thức: viết, vấn đáp hoặc kiểm tra nhanh (15 phút)

### **8.2. Kiểm tra - đánh giá giữa kì**

- Tỷ lệ điểm: 20%

- Mục đích: Đánh giá năng lực khái quát, tổng hợp các nội dung đã học, kiểm tra kỹ năng nghiên cứu và xử lý vấn đề thuộc chuyên đề.

- Yêu cầu: Học viên chuẩn bị nội dung kiến thức đã học và tham dự đầy đủ.

- Hình thức: Viết bài tự luận hoặc làm tiểu luận

### **8.3. Kiểm tra đánh giá hết học phần**

- Tỷ lệ điểm: 50%

- Mục đích: Đánh giá năng lực khái quát, tổng hợp các nội dung đã học và kỹ năng nghiên cứu, xử lý vấn đề thuộc môn học.

- Yêu cầu: Học viên chuẩn bị nội dung kiến thức, kỹ năng đã học và tham dự đầy đủ

- Hình thức: Viết bài tự luận hoặc làm tiểu luận

### **8.4. Lịch thi, kiểm tra (Theo quy định)**

*Phê duyệt ngày tháng 12 năm 2017*

**Phê duyệt của Trường    Trưởng khoa**

**Trưởng BM**

**Người biên soạn**

**Vũ Thanh Hà**

**Phạm Thị Anh**